

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdí-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Gyámintézet vagy nyugdíj- intézet?

Sok keserű érzést váltott már ki nem egyszer lelkünkben e lap hasábjain nyilvános-
ságra hozott egyik vagy másik lelkészi család-
nak, vagy magános özvegynek s árvának
szomorú sorsa, helyzete. A valóságot hallva s
olvasva, hiszem, hogy nem volt közöttünk
senki, aki ne érezte volna, hogy ez így nem
jól van, hogy végre tenni kell valamit. Azon-
ban sajnos, hogy még ma is csak itt tartunk,
pedig a tenni akarás, a pusztá részvét a korgó
gyomrok éhségét nem csillapítja, sem a fázó,
didergő tagokat fel nem melegíti. Pedig ma
neked, holnap nekem; így tanít az élet és félő,
hogy özvegyeinkre, árváinkra is az a szomorú
jövő vár, ha tovább is csak sóhajtozunk és
nem teszünk értük addig, míg időnk van tenni.
Mi királyhágómelléki lelkészek se állunk jobban
nyugdíj igényünket tekintve, mint özvegyeink,
ha az eshetőségekkel számot vetünk. Különösen
mi idősebb lelkészek mondhatjuk ezt, kik ke-
nyerünk javarészét már megettük és akik 20—30
éven át hordoztuk az Országos nyugdíj-intézet
terheit abban a jó reménységben, hogy majd
munkaképtelenségünk esetén, ne együnk pa-
naszos kenyeret s ime ma a változott viszonyok
folytán nemcsak szerzett jogainktól estünk el,
de a jövőt tekintve, sőtét köd nehezedik lel-
künk s aggódva kérdezhetjük: mi lesz velünk!
Égető kérdések ezek s nem csoda, ha magunk
s családunk jövője felett töprengve, az aggo-
dalom keserű érzést vált is ki egyik vagy má-
sikónk lelkéből. Mert mit látunk? azt, hogy
a cél felé eddig még semmit sem tettünk. Só-
hajtozunk és talán tervezgetünk, az idő azon-
ban repül és ma is ott vagyunk, ahol öt évvel
ezelőtt. — Dehát mit tegyünk?! Állítsuk fel
mielőbb egyházmegyékként a lelkészi gyám-
és nyugdíj-intézetet; hogy miből? nem is olyan
nehéz kérdés, csak legyen meg bennünk a
közös jóakarat és áldozatkész buzgóság.

Az ügy megvilágosításából folyólag, mivel
lehet, hogy sokan nem ismerik az eseményeket,
egy dologra kell hogy kitérjek. A lelkészek
részére folyósított államsegély 10 százalékát a
kormány rendeletére az egyházi főhatóságok
visszatartották, oly célból, hogy ez az összeg
fogja alapját képezni vagy az állam, vagy
az egyház által felállítandó lelkészi nyugdíj-
intézetnek.

Egy későbbi rendelettel azonban a kormány
az egyházi hatóságok jogkörébe utalta a nyugdíj-
intézet felállítását s egyben az addigi levoná-
sokat is rendelkezésére bocsátotta. Azonban,
mivel a királyhágómelléki kerületet, illetve azt,
mint egyházhatósági szervet az államkormány
mind ez ideig el nem ismerte, a kerület bizony-
talanságával ez az ügy is vár egy jobb jövőre.
Tudom ugyan, hogy történtek számítások, sőt
volt szó arról is, hogy legjobban lenne esetleg
valamí élet-biztosító társasággal szövetkezve,
biztosítani magunkat s családunkat. Azonban
ez utóbbit én célravezetőnek nem tartom, mi-
vel különösen az ötven éven felüli lelkészek
pl. egy 50,000 Lei-es életbiztosításnál az éven-
kénti járadékok fizetésére a legtöbb esetben
képtelenek volnának s emellett ennek a tőkén-
ek hozadéka sem biztosítaná ugy özvegyeink
és árváink, vagy munkaképtelenségünk esetén
a mi létfenntartásunkat, mint egy magunk ál-
tal felállított gyám- és nyugdíjintézet, mely
előrelátó okos vezetés mellett évről-évre több-
több segínyt biztosíthat tagjainak. És miért
adnók mi másnak azt a hasznót, amit mi ma-
gunk is áldásosan tudhatnánk gyömölcsözötetni
a mieink javára. Vagy talán már ott tartunk,
hogy elvesztettük önbizalmunkat?

Becsüljük többre magunkat, teljesítsük
mindannyian kötelességünket a siker el nem
marad.

Ezek a gondolatok vezették az érmelléki
egyházmegyét, midőn tavaszi közgyűlésén ki-
mondta, hogy a 34 lelkészről levont 10 szá-
zalékot, mint a maga jogos tulajdonát kikéri

a kerülettől s már 1925. január 1-re felállítja az egyházmegyei gyám- és nyugdíj-intézetet. Az intézmény alaptőkéjére felhasználja az egyházmegye ez év december 31-ig megillető 10 százalékot, ami legjobb tudásunk szerint mintegy 120,000 Lei készpénznek fog megfelelni. Ez összeghez csatolja az eddigi gyámpénztári tőkét 32,000 Leit. A 34 lelkészt megadóztatjuk szolgálati éveik arányában 2—4 ezer Lei-ig, ez 100,000 Lei. Így 1925 január 1-én 250,000 Lei tőke fog rendelkezésünkre állani. Ezeken kívül reményünk van, hogy 1925-ben alaptőkénket még 50,000 Lei-vel tudjuk megjavítani, részint társadalmi uton, amire kedvező kilátásaink vannak, részint az egyházaktól nyerendő segélyekből. A tőke tovább képzését növelni fogja a jövőben a lelkészek és egyházak, mint fenntartók hozzájárulása s ha a körülmények engedik, az évi kamatok 25 százaléka. Így a jó Isten segedelmével abban a helyzetben lesz egyházmegyénk, hogy már 1925-től eddigi özvegyeink és árváink megélhetési viszonyait, értem különösen azokat, akik erre rászorultak, a mostaninál jobbá tehetjük. Céltudatos vezetés mellett aztán 5—6 év alatt abban a helyzetben lesz gyám- és nyugdíjintézetünk, hogy munkaképtelenség esetén lelkésztársainknak, vagy a mai nemzedék özvegyeinek s árváinak, ha helyzetét egészben nem is, de életfenn tartási viszonyait jobbá s kellemesebbé tehetjük. Amint tudva van egy bizonyos tőke és az egy munkakört végző 100 tag halandósági statisztikája adta és adja meg mindenkor a nyugdíjintézeteknek létjogosultságát, aki tehát a számadatokkal tisztában van, azok előtt felesleges bizonyítgatnom, hogy vajon életképes lesz-e, vagy nem a mi gyám és nyugdíjintézetünk? — Azt magam is elismerem, hogy jobb volna 500,000 Lei-es alaptőkével megindulni, mint felével; de hát... a tovább füzést az olvasóra bízom.

Annyit még — lehet, hogy akadhatnak kicsinyeskedők, vagy jobban mondva nagyigényűek, kik úgy odavetöleg azt mondhatják: mit ér egy özvegynek ma az a 3-tól 6 ezer Lei, vagy egy nyugdíjas lelkésznek az a 6-tól 10 ezer Lei. Ezeknek csak annyit: aki maga még meg nem éhezett, nem tudja mi az az éhség.

Az adott módon minden egyházmegye megteremtheti a maga gyám- és nyugdíj-intézetét és ha egyik vagy másik egyházmegye kevesebb taggal s kevesebb tőkével indul meg a tagok számához képest, kevesebb lesz terhük is.

Vajha megértenőnk a kötelesség hívó szavát, özvegyeink, árváink s a magunk jövő

helyzetéből kifolyólag, mielőbb felállítaná minden egyházmegye a maga gyám- és nyugdíj-intézetét.

Én a központosító intézményeknek sohasem voltam barátja, sokan azt mondják erre, hogy a tömegben nagyobb erő rejlik, de hát erre én azt mondom, hogy sokszor, sőt a legtöbb esetben a központilag kezelt intézmények nehézkesen mozgó szervek s hozzá mint a tapasztalat bizonyítja, még drága multság is.

Gálospetri, 1924 július 22-én.

Takács Zsigmond,
ref. lelkész.

Az egyházfegyelem.

Egyházi életünkben nap-nap után olyan tünetek mutatkoznak, melyek azt a meggyőződést érelik meg bennünk, hogy ha ezeket a már igen mélyen gyökerező bajokat meg nem szüntetjük, úgy előbb-utóbb a magyar kálvinista egyház hitéletének teljes aláhanyatlása, elsekélyesedése, végeredményben magának az egyház szervezétének a megbomlása, széttörlése lesz a következménye. Ma még csak egy gyülekezetben történt ijesztő, eltévedést emlegetnek; — a feldöntött urasztalára, a szétszórt: a kiöntött undorító káromlások közt meggyalázott urvacsorai jegyekre gondolva kérdezzetük csodálkozva: hogyan történhetett az?! De vajjon hasonló esetek nem fognak-e a jövőben bekövetkezni? Reméljük, higgyük, hogy nem. Nem fog a décsi eset megismétlődni, mert az egyház visszaállítja a fegyelmezés ősi üdvös szokását. Belátja azt, hogy erre nemcsak a múltban volt szükség, hanem szükség van a jelenben és ennek nemcsak a múltban volt meg a maga feladata, hanem meg van a jelenben és meg lesz a jövőben is.

Fegyelemre van szükség, mely nem elröppenő szó, nem papíron maradt határozat, hanem komoly szívós cselekvés. A megvalósításának nincs semmi akadálya, sőt a megvalósítást nagy érdekek követelik. De még milyen nagy érdekek — létérdeknek is mondhatók egyenesen. Midőn erről gondolkodom, önkéntelenül eszembe jut Kun Béla egyházjog tanárnak a megállapítása: „Mihelyt az egész [egyház] kénytelen túrni, hogy tagjai neki nem engedelmeskednek, vagyis mihelyt hatalma ezek felett megszűnt, — önálló léttel bíró személynek többé nem tekinthető és pusztán társasággá lesz.” Ma látszat szerint az egyház társaság — társulat színvonalán sem áll a fegyelmezés gyakorlásának szempontjából, mert az egyes társaságok is kiméltelenül kiutasítják tagjaik közül azt, aki elveik, meggyőződéseik, érdekeik

ellen dolgozik. És a ref. egyház, kénytelen mind-
azt — nem tudom miért — eltűnni.

Fegyelem! erre van szükség.

A fegyelmezés ősi szokásának a felújításánál három szempont lehet irányadó ma: 1. a szentírás, 2. a reformátorok tanítása, és 3. a régi egyházgyakorlat.

A gyülekezeti fegyelem gyakorlása kialakulásának a csiráját az Idvezítő ama tanításában kell keresnünk, melyet Máté XVIII. 15—20. verseiben olvashatunk: „Ha pedig a te atyádfia vétkezik ellened, menj el és dorgáld meg őt négy-szem közt; ha hallgat rád, megnyerted a te atyádfiát; ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé egyet vagy kettőt, hogy két vagy három tanu vallomásával erősítsd meg minden szót. Ha azonban nem hallgat, mond meg a gyülekezetnek; ha a gyülekezetre sem hallgat, legyen előtted olyan, mint a pogány és a vámszedő.”

Az apostolok az általuk alakított gyülekezetek fegyelmezésében a Mester tanításának a szellemében jártak el. A gyülekezeti élet fontos részének tartották a fegyelem gyakorlását és ennek gyakorlására bőséges utasításokat adtak. A fegyelmi utasítások — mint Pál apostoli leveleiből olvashatjuk — a gyülekezetek minden egyes tagjainak viselkedésére tekintettel voltak.

Szigoruan előírják, hogy kik választhatók elöljárókká és azt, hogy milyen életet éljenek, hogy példaként világítsanak a gyülekezet előtt. [I. Tim. 3., II. Tim. 2.] Utasítják a gyülekezeti tagokat minden apostoli levélben a tiszta, nemes hitélet folytatására. S végül utasításaikban nem feledkeznek meg arról sem, hogy mi történjék azokkal, akik eme tiszta, nemes hitélet folytatására nem hajlandók. Ime egy pár utasítás: „A vétkeket mindenekelőtt fedd meg, hogy a többiek is megfélemljenek.” [I. Tim. 5. 20.] „A mi Urunk Jézus Krisztus nevében pedig rendeljük néktek atyámfiai, hogy vonjátok el magatokat minden atyafitól, aki rendetlenül él és nem amaz utasítás szerint, amelyet mi tőlünk kapott. [II. Thess. 3., 6.] Az I. Kor. V. r. szerint pedig a cégéres bűnösöket át kell adni a sátnak — azaz ki kell közsíteni a gyülekezetből.

Ezt az apostoli szigorú fegyelmet az őskeresztények gyakorlatban alkalmazták. Azokat, akik kisebb vétkeket követtek el, megdorgálták. A paráználkat, a nagy bűnösöket ellenben kirekesztették. Későbbi időben, mikor az evangéliumi tanítások elhalványultak, a fegyelem gyakorlásának a módja is másként alakult.

Dr Bodnár Gábor.

(Folyt. köv.)

Halottaink

Könyves Tóth Kálmán, Debrecen ősz patriarcha papja 87 éves korában, lelkipásztorsága 62-ik évében csendesesen elhunyt. Atyja az országos hírv, olmtúzi várfogságot szenvedett 48-as tábori lelkész: Könyves Tóth Mihály volt. Fiatalabb éveiben Kunszentmiklóson és Laczházán lelkészkedett, majd Debrecenbe hívták meg, hol 42 éven át, szinte emberfeletti munkát végzett, mert volt idő, mikor agg lelkésztársai mellett csaknem egyedül végezte a lelkipásztori teendőket. Élete legkésőbbi vénségében sem tért ki a feladatok elől, sőt rossz néven vette, ha agg korára tekintettel kimélni akarták hanyatló erejét. Sokoldalú, gazdag irodalmi munkásságot fejtett ki úgy az egyházi, mint a szépirodalom terén. Fiatal korában különösen az ifjúságnak volt kedvelt írója, később egymásután adta ki egyházi beszédeinek kötetét, de jelentek meg ezután is szép prózai és költemény-kötetei is. — Most már kiesett kezéből a toll és elnémult az ihletet igehirdető ajak. Temetése július 18-án délelőtt volt a kis templomban, hol dr Tankó Béla egyetemi tanár tartott nagyhatású emlékbeszédet az agg Simeon bucsuszavai alapján [Luk. 2. 29—30.] a sirnál pedig dr Révész Imre hirdette a vigasztalás ígét. A presbyterium a maga halottjának tekintette és haláláról külön gyászjelentést adott ki. Áldott legyen a hű pásztor emlékezete.

Németh István dunántúli püspök, július 29-én, 74 éves korában jobb hazába költözött. Előbb pápai kollégiumi tanár, majd az utolsó 10 évben püspök. E méltóságot nem kereste, de egyházkerületi főjegyzői szolgálatával és szeretetre méltó egyéniségével méltán kiérdemelte. Élete végén székhelyét a csehek miatt el kellett hagynia s öreg korban új lakhelyet keresnie. Egész egyházkerülete és az egész egyház gyásza kísérte sirjába.

Kovács Gyula, tiszaezlári református lelkész, megrendítő szerencsétlenség következtében, július hó 20-án délután 37 éves korában meghalt. A katasztrófa úgy történt, hogy a faluban egy hat éves gyermek gondatlanságából tűz támadt amely oly gyorsan terjedt, hogy a községháza és református lelkészlak is hirtelen lángba borult. Mikor az istentiszteletre készülő lelkész a veszedelmet látta, levetette palástját és a mentés élére állott. De amint egyéb ingóságok biztosítása után még az egyház anyakönyvei és könyvtára megmentése végett is a már égő házba bement és vele együtt a felesége is; a ház teteje borzasztó roppanással beszakadt és Kovács Gyula a feleségével együtt s még utánuk rohant cselédasszony és ennek leánya is a lángok martaléka lett. Négy

árva maradt utánuk. A legkisebb öt éves. Temetésük a község és környék lakosságának mélyes részvéte mellett ment végbe július hó 27-én délelőtt. Az Ur emelje fel és vigasztalja meg a porba sujtott lelkeket és adjon nekünk megnyugvást, mikor csak homályt találunk előttünk és mélységet.

Tóth Ede szentpéterszegi református lelkipásztor folyó évi július hó 16-án, 55 éves korában, Debrecenben, ahol gyógyulást keresett volna, csendesen elhunyt. Porsátorát Szentpéterszegre szállították és nagy részvét mellett ott temették el. A jeles szónoki tehetségű, áldásos tevékenységű, hivatásos hű lelkipásztor jó emlékezete gyülekezetében, közelebből pedig az őt méltán gyászoló özvegye és korán árvaságra jutott gyermekei, ugyszintén anyósa, testvére, sógorai és sógornői szívében kitörölhetetlenül él.

Elhunytak még özv. dr Erős Lajosné Tisza Karolina, volt jóemlékű püspök özvegye, július 9-én, hosszú szenvedés után Debrecenben; özv. Gergely Károlyné György Ilona, Gergely Károly nagybányai lelkész özvegye, György Endre egyházmegyei gondnok testvére július 7-én, 75 éves korában, Hódmezővásárhelyen.

Legyen áldott emlékezetük!

Egyházi hírek

Naptárunk. A jövő évi naptár ügyében egy kis változás állott be. Három naptárra is volt kiállítás kerületünkben, mert az általunk hirdetett naptár mellett Bede László máramarosszigeti lelkészársunk és a Lelkészegyesület is szándékozott kiadni. Így aztán könnyen megtörténhetett volna, hogy a jótékony cél segítése helyett mind-egyik ráfizetett volna. Ezért a három szerkesztőség a legszebb egyetértéssel abban állapodott meg, hogy lemond a maga tervbe vett külön naptáráról és közösen szerkesztenek egyet, mely így az erők egyesítésénél fogva tartalmasabb lesz, anyagilag is több eredményt biztosít és tisztajövedelmét a lelkészözvegyek és árvák, a nagyváradi árvaház és a Lelkészegyesület között osztják meg. A címe a Lelkészegyesület kiadásában két éve megjelent Magyar Református Naptár lesz.

Az egyházi személyek és egyházak jövedelmének és vagyonának készülő összeírása tárgyában Biharvármegye prefektusa értekezletre hívta az espereseket és lelkészeket aug. 6-ra; amely értekezleten egyik miniszteri főtitkár is jelen lett volna. A főtitkár azonban táv-

iratban mentette ki elmaradását. A román egyházak megjelent képviselői hangoztatták az értekezleten, hogy a stóla nem volna felvehető a jövedelmek közé; szó volt az értekezleten arról is, hogy a földek jövedelméről a kataszteri jövedelem veendő fel, de a megállapodás szerint a kényszerbérletek értékében kell a földeket felvenni.

Harangszentelés. A monospetrii kicsiny gyülekezet folyó évi május 18-án tartotta ujonnan beszerzett 2-ik harangjának felavató ünnepélyét. Végh József esperes, Kalmár István egyházmegyei főjegyző s több környékbeli lelkész és tanító közreműködésével. A délutáni program pedig egész ötletszerűen szép kis vallásos délutánná dagadt, melyen az egyházi beszédn kívül a helybeli egyháznak egy nő-tagja istenadta szép hangjával, Kántor Péter margittai kántortanító, az ünnepély kántora pedig szépen iskolázott hangjával zsoltárokat adtak elő, végül pedig bibliamagyarázat hangzott el az Istennek való szolgálat szépségéről. Az egész ünnepélyen keresztül vonult lelkünkön egy kicsiny, anyaiakban szegény [3 egyháztagnak van csupán földje] gyülekezetnek felemelő áldozatkészsége, melyben szép példával járt elől a gyülekezet érdemes gondnoka Veress József, ki egymaga 10,000 [tízezer] Lei-nyi összeggel áldozott a szent célra. — Csak gyulj, óh gyulj áldozatkészség tüze „pünkösdi szent örömjelül!”

Hivatalos rész.

2590—1924. sz.

A nagytisztelű Esperes és Lelkész Uraknak.

Az egyházi személyek és egyházak jövedelmeinek és vagyonának kimutatása tárgyában érkezett miniszteri leiratot van szerencsém a következőkben közölni: „32,926. sz. 1924. június 25. Ref. esperességek. Nagyvárad.

A vallásügyi és művészeti minisztérium, az egyházi személyek fizetésénél az igazság és méltányosság gondolatától vezettetve, elhatározta, hogy az egyházi személyek és egyházak vagyona és jövedelme állapításuk meg újból, ebből a célból a minisztérium mellett egy központi bizottság alakított, amelyik a folyó évi június 21-én 53,976 sz. a. kelt rendeletével, az egyházi személyek és egyházak jövedelmeinek és kiadásainak az összeírása végett, a vármegyei prefektusokhoz „Déclaratie” „Nyilatkozat” nyomtatványt küldött. — Ezen nyomtatványok a járási főszolgabírák által lesznek a községeknek szétosztva.

Minden községben egy községi bizottság alakul, amely állani fog:

Elnök: A községi bíró.

Jegyző: A községi jegyző.

Tagok: A lelkész, két gondnok vagy kurátor, a községi pénztárnok.

Az egyházi delegátusok csak akkor vesznek részt a bizottság tárgyalásain, mikor az egyházuk ügye tárgyalatik.

A bizottság a declaráció rovatait a lelkész által adott adatok után tölti ki, joga van azonban saját magának is megállapításokat tenni. — A lelkésznek közokirattal kell bizonyítani állításait. Ezen okiratokat, ha azt kéri, a község által láttamozott másolatban, mellékelni fogják.

A declaráció az egyházi személyzet és az egyház statusára valamint az egyházi személyzet és az egyház bevételeire és kiadásaira, az egyházköztség vagyoni helyzetére és az egyháznak, az egyházi személyzet fenntartása végett; adózási erejére vonatkozik.

A bevételnél az utolsó 5 év, vagyis az 1919, 1920, 1921, 1922, és 1923. évi középátlagú átlagos jövedelem számítatik.

Minden parochia, illetve egyház ad declarációt. Ezen általános declarációhoz mellékelni fogják a mellék-declarációt, amely kiállítatik minden lelkész vagy diakonusról, akik parochus mellett vannak és az egyház vagy az illető parochia javaiból jövedelmet élveznek. Hasonlóképen kell készíteni declarációt a templommal bíró, vagy templom nélküli fiókegyházakról. Ha ezen fiókegyházak az illető bizottság hatáskörébe tartoznak, ezen declarációk a parochia declarációjához csatoltatnak; abban az esetben, ha azok nem tartoznak a bizottság hatáskörébe, ezt a központosítási műveletet a járási közigazgatás, vagy a vármegyei prefektúra végzi.

A declarációba beírt adatok valóságáért a bizottság tagjai egyenesen és személyesen felelősek.

Miután a községi bizottság a declarációt kiállította, minden egyes declarációra jegyzőkönyvet vesz fel, amelybe beveszi az összes észrevételeket, megjegyzéseket, amelyet a bizottság valamelyik tagja tett. — A jegyzőkönyvek hozzacsatoltatnak a declarációkhoz.

Az összes szükséges dolgokkal kitöltött declarációk azután a járási közigazgatás által, amely az általa szükségesnek hitt észrevételeket és megjegyzéseket szintén megteszi, — a vármegyei prefektúrához terjeszti be, a megyei bizottság felülvizsgálata alá.

A megyei bizottság így alakul meg:

Elnök: A vármegyei prefektusa, akadályoztatás esetén a helyettese.

Jegyző: A vármegyei tisztviselő.

Tagok: A pénzügyigazgató és a gazdasági tanácsos.

Az egyházak delegátusai: Az esperes és az illető egyházkerület részéről két delegátus, akik csak akkor vesznek részt a tárgyaláson, mikor a saját felekezetiükre vonatkozó ügyek tárgyalatnak.

A megyei bizottság a declaráció adataira és a jegyzőkönyvre vonatkozólag megteszi mind azon észrevételeit és megjegyzéseit, amit szükségesnek tart. Ezen észrevételeket és megjegyzéseket egy jegyzőkönyvbe foglalja, amelyet az előbbi ügyiratokkal együtt, az egyházi személyek és egyházak vagyonának és jövedelmének a megállapítása végett a vallásügyi és művészeti minisztérium mellett létesített központi bizottsághoz terjeszt fel. Ezen központi bizottság, a vett információk és adatok alapján megállapítja a szorosan vett egyházi, valamint az egyházi személyek vagyona utáni jövedelmet.

A fentieket közölve önökkel, szem előtt tartom az egyházi személyek fizetésénél a méltányos és igazságos nagy célt, amit ezen a minisztérium követ, felkérjük, miszerint megbízottaik útján szíveskedjék érintkezésbe lépni azon vármegye prefektusaival, ahol önöknek hivaik vannak, hogy ezen munkákat, — amely a szociális igazság legmagasabb figyelmétől van inspirálva és amely különös gondosságot igényel, legjelentékenyebb erkölcsi faktorok, mint amilyen a papság részére, — semmiféle halasztást ne szenvedjen.

Ezen munkálatok végrehajtásának az ideje: a községi bizottságok részére folyó évi augusztus 1. a megyei bizottságok részére pedig: folyó évi szeptember 10. Nem engedtetik meg semmiféle halasztás.

Ha az egyházi személyek miatt szenved az ügy késedelmet, vagyis ha ezek a kellő időben nem fogják beszolgáltatni a szükséges teljes adatokat, a minisztérium a hibába esett egyházi személy fizetését beszünteti.

Fogadja stb.

Vallásügyi és művészeti miniszter: Lepedatu Sándor.

Az összeírásához szükséges, magyar szöveggel is ellátott deklarációt egy utasításokat tartalmazó körlevéllel minden lelkész hivatának a szükséges példányszámban megküldöttem. A körlevél 3-ik oldalán a D. táblázat bevételi rovatainak kitöltésére vonatkozó szakasz utolsó előtti sorában nyomtatott területi rovatok helyett kerületi, s az utolsó sorban nyomtatott fizetettek szó helyett fizetettek szó értendő s a szöveg azok értelmében kijavítandó.

Nagyvárad, 1924 augusztus 1.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázat.

A hegyközszenimrei ref. egyház presbitériuma ezennel pályázatot hirdet — repatriálás folytán — megüresedett leány-tanítói állására.

Javadalom: 1. Természetbeni modern (2 szoba, konyha, kamara s mellékhelyiségek) lakás. 2. 5 kat. hold 1447 □-öl szántóföld: 3600 lei. 3. 3 öl tűzifa beszállítva: 1800 lei. 4. 390 liter buza természetben: 1200 lei. 5. Késpénz: 175 lei. 6. Kertválság 10 lei. 7. Tandíj cimen: minden iskolába beiratkozott leány tanköteles gyermek születésétől 1 véka buza, 1 véka csöves tengeri, 1 drb. 10 csirke és 10 lei (tankötelesek átlagos száma 60—70) értéke 7800 lei. 8. Fajzás és legeltetési jog $\frac{5}{8}$ = 500 lei. Összesen: 15,085 lei.

Köteleesség: A reá-bizott leánynövendékek vezetése a mindenkor felettes hatóságok rendelkezései szerint. Akadályoztatás vagy betegség esetén lelkész és kántortanító helyettesítése. Egyházi jegyzőség. Ismételi iskolába járó leány-gyermekek tanítása a téli hónapok alatt. Belmissziói munkában segédkezés.

A községben levő fogyasztási és hitelszövetkezeteknél könyvelőül való megválasztása esetén megfelelő mellékjövedelemre kilátás biztosított.

Pályázati határidő e pályázat megjelenésétől számított 15 nap. Pályázhatnak román honosságú, megfelelő képesítéssel rendelkező férfi és nő-tanítók. Az állás csak megfelelő férfi pályázó hiányában töltetik be nő-tanítóval; ki a kézimunka tanítást is vállalni köteles. Pályázni szándékozók a képesítést, családi és szolgálati viszonyt, a férfiak ezen kívül a

katonai szolgálati viszonyaikat igazoló okmányokat a hegyközszenimrei ref. lelkesi hivatalhoz küldjék be. U. p. Szalárd. Utolsó vasút állomás: Bihardiószeg, melytől nevezet község 8 km-re van.

Hegyközszenimre (Santimreu) 1924 július 28.

Presbytérium.

Pályázat.

A kisszántói (Sântaul Mic) ref. egyház pályázatot hirdet helyettes kántor-tanítói állásra a jelenlegi kántor-tanító egy éves katonai szolgálata idejére, a folyó év október 1-től 1925. év október 1-ig terjedő időre. Javadalma megegyezés szerint. Kötelessége az összes kántor-tanítói teendők elvégzése. Az iskola I—VI. osztályu, vegyes. Pályázhatnak ref. vallásu román képesítésű férfi és nőtanítók augusztus 31-ig. Pályázati kérvények a ref. lelkesi hivatalhoz küldendők.

Kisszántó (Sântaul-Mic) Bihar-m. u. p. Bihar-püspöki, 1924 július 27.

Babicsák József,
ref. lelkes, isk. sz. elnök.

Pályázati hirdetés.

A Cheț (magyarkézi) ref. egyház helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet.

Fizetés: 1. 10 kat hold 1256 □-öl föld természetben: 6450 Lei értékben.

2. Tandij készpénz, á: 5 Lei, cirka 40 gyermek-től: 200 Lei.

3. 1 véka csős tengeri, cirka 40 véka, á: 32 Lei: 1250 Lei.

4. Ugarszántás helyett 150 Lei.

5. 6 legelőjog: 180 Lei.

6. 12 m³ fa helyett: 360 Lei.

7. Stóla egyházkerületi díj szerint cirka: 200 L.

8. Készpénzfizetés 60 Lei.

9. 14 hl. 70 l. rozs természetben: 3300 Lei.

10. Ideiglenesen 1 szobás lakás.

Összesen: 12,000 Lei.

Egy év mulva esetleg állása rendszeresítetik.

Férfi tanítók hiányában nők is pályázhatnak. Magános férfi- vagy nő-tanító a szabadságolt tanító családjánál megegyezés szerint élelmezést is kaphat.

Kötelessége: I—VI. oszt. vegyes-iskola vezetése, kántor-teendők végzése, lelkes akadályoztatása esetén, ha férfi választatik, szószéki szolgálat teljesítése.

Pályázatok augusztus 30-ig, kellően felszerelve a magyarkézi (Cheț) lelkesi hivatalhoz küldendők.

Magyarkézi (Cheț), 1924 augusztus 5.

Presbytérium.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghloroc-on
(Győrök, Arad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, tágó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 7

Állásnélküli református tanítónőt vagy volt postafőosztályosnőt keresünk irodánk részére, lehetőleg némi román nyelvtudással. Kizárólag írásbeli ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével, „Szorgalmas” jellegével Béres Károly nyomdájába kérünk beküldeni.

Harangokat,

vas harangszerelőnyekkel ajánl és vas harangállványokat

Hőnig Frigyes harang-öntődjé

ARAD, Sírada Barilau No. 10-21. Alapított 1840.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai orgona- és harmonium gyárában, Timisoara.

Két- és három hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raklárán. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltek. Kétszázötven és harmonium-árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 11—26

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Vallástani Kézikönyveinek kiadója és főbizományosa

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 14.

kiadásában megjelent és kapható:

A református gyermek első valláskönyve, az elemi iskolák II. osztálya részére. Írta: Zöld Mihály, ref. lelkes.

Református Vallástani Kézikönyv, az elemi iskolák III. oszt. számára. Írta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató.

Református Vallástani Kézikönyv, az elemi iskolák IV. oszt. számára. Írta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató.

Az Ó-szövetségi kijelentés története. [Biblia ismertetés.] Kézikönyv a középiskolák [polgári, gimnázium, lyceum, fiu- és leányiskolák] I. osztálya részére. Írta: Farkas Kálmán, főgimn. tanár.

Az Új-szövetségi kijelentés története. [Biblia ismertetés.] Kézikönyv a középiskolák [polgári, gimnázium, lyceum, fiu- és leányiskolák] II. osztálya részére. Írta: Farkas Kálmán, főgimn. tanár.

Manual de Limba Română [Gramatică Română]. Román nyelvkönyv. [Román nyelv tan] a magyar tannyelvű elemi iskolák számára és magánhasználatra. A leckék a legújabb miniszteri tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. Engedélyezve a Köznevelési Minisztérium által 1924 május 26-án 45.591. szám alatt IV-ik teljesen átdolgozott kiadás. Írta: Dr. Caba Ágoston, kir. tanfelügyelő.

LELKÉSZEGYESÜLET

Aktuális problémák.

Az egyházi és vallásos élet főbb kérdései.

(A Ref. Lelkészegyesület 1924 március 11-én Kolozsvárt tartott választmányi gyűlésén előadott értekezlet.)

Épen itt a kezdetnél bűnbevallással kell kezdenünk. Lelkészeknek úgy, mint az egyház tagjainak. A vádak nagyobb része mégis a vezetőket illeti. A Németországgal való politikai szövetség nemcsak 1919-ben tett tönkre bennünket. Ezzel a romlással felér a teológiai racionalismus pusztítása, amelyet Németország egyeteméről a kor legujabbnak nevezett tudományos megállapításaiént hirdettek „gyermek professzorok” tanári katedráinkon, templomi szószékeinken és ennek természetes következményeként az akadémián, a parlamentben, a műveltek összefüvetélein épügy, mint a falusi népgyűléseken. Ennek a munkának 50 esztendő s multja a sivataggal tette egyenlővé egyházi közéletünket és vallásos hitéletünket. Az élő hit buzgó forrásai csak itt-ott alkottak egy-egy oázist. A hivatalos egyház vezérei és tudósai azonban ide csak piszkolódni jártak. A lelkészek között rideg vaskalaposság, a gyülekezet tagjaival szemben a törvény paragrafusaival való rendelkezés uralkodott. Végtelen szomorúsággal, de tehetetlenül kellett néznünk, hogy az egyház buzgóbb tagjai a szekták karjaiba menekültek, a tömegek pedig a szocializmus táborában a hitetlenek sokaságát szaporították. Kijózanító csalódások, megsemmisítéssel fenyegető csapások után lelkészek és hívek egymásra néző tekintettel kérjük: Quid nunc? A felettünk ázrugott ferge-teg elszaggatta a világban és önmagunkban való bizakodásunk gyökereit. Mélyebbre kell ezt ereszténünk. Az Istenbe, az Ur Jézus Krisztusba kell fogóznunk, hogy életünk ne legyen más, mint az Ő szolgálata és a róla való bizonyosságtétel. Lehet, hogy sokak előtt probléma, de az egyháztörténet ítélkezése szerint a lekipásztörök buzgósága, hite, példája és munkája az a gyémánt tengely, amelyen az Isten országának előhaladása forog. Belső, lelki megújulás nélkül hiábavaló igehirdetésünkben gályarab eleinkre való hivatkozásunk. Kitől várhatnak hiveink példaadást bibliaolvasásra, imádkozásra, jótékony adakozásra és önfeláldozó tevékenységre, ha nem a lelkészeiktől?

A lelkészek életének és hitének megújulásán fordul meg napjaink legtöbbet emlegetett problémája, az egyházfegyelem kérdése. Annak, hogy

az egyes lelkészek épügy, mint az egyetemes egyház vonakodik ebben a kérdésben határozottan állást foglalni és a fegyelmet a gyülekezet tagjaival szemben éreztetni a legfőbb oka az, hogy erre még erőtlennek érzi magát. A fegyelmézést csak az gyakorolhatja, aki önmagát megfegyelmelte és ereje van hozzá. Kiáltó ellentét származnék abból, ha azok nyulnának ehez a súlyos eszközhöz, akikről a világ ítélete a Krisztus ítéletét hangoztatná: más szemében meglátják a szálkát, magukéban nem veszik észre a gerendát! Jelenlegi egyházi törvénykezésünknek is ebben van a legnagyobb hibája, hogy jobban érvényesül benne a világi és egyházi hatalmasok önkénye, mint a szeretet törvénye; a paragrafusok csavargatása közben sok egyháznak belső békéje, sok belhivatalnok igazsága, jótörekvése hal szörnyet. Egyházfegyelmet akartok? Először magatokat fegyelmézzétek meg! Állítsátok oda magatokat Istennek tetsző áldozat gyanánt! De ez nem azt jelenti, hogy minden maradjon a régiben. Törvénybe foglalás nélkül is meg van minden gyülekezetnek az a joga, hogy a fölött rendelkezék, ki legyen tagja. Legfőlebb a módról lehet vitatkozni, mi módon gyakorolja ezt az egyház; egy percig sem lehet azonban haboznunk, ha megszáradt ágak, vagy épen rothadó tagok lemetészéről van szó.

A megújult vallásos élet további nyilvánulása az, hogy elveit, az evangéliumot belevigye a világba. Itt mindenekelőtt szükség van arra, hogy a református világnézet határozott programot adjon Romániában is törekvései és céljai felől. A régi Magyarországon az összeomlásig megvolt az a nagy baj, hogy nem volt sem egy ilyen párt, sem egy ilyen program. Európa keletén Erdélyben van a legnagyobb lélekszámu protestáns egyház és itt is: vezet a magyar ref. egyház. Ennek az egyháznak fennmaradása függ attól, mennyiben tölti be az evangélium iránt való kötelelességeit. Súlyos kötelezettség ez, de ennek vállalásán és betöltésén fordul meg fajunk megmaradása is. Ennek körébe tartozik népünknek sajtó útján való irányítása és vezetése. Határozottan meg kell indítani a küzdelmet az alkoholizmus ellen, amelyre nézve nagyon találó megjegyzést mondott nekem egyik hitsorsosunk: „Milyen különbség van Amerika és Románia között! Ott az állam mindenféle szesz-italt eltilt és arra törekszik, hogy a forgalomba kerülő italokban is minél kevesebb legyen a szesz, nálunk pedig arra törekszenek az emberek, hogy

minél erősebb bort termeljenek, minél marósabb pálinkát égessenek!

Harcot kell folytatni a társadalmi és állami életet megmértelyező korrupció ellen. Senki sem jogosult erre annyira, mint az egyház, mint amely eleitől kezdve az erkölcsi élet megnevelője és az erkölcsök megszilárdítója volt.

Hirdetnünk kell a szabadságot, a népjogokat, melyek a Krisztus evangéliumából sarjadtak, amelyre Ő váltott meg minket. Nekünk sohasem szabad megfélemlenünk arról, hogy egyházi életünk fejlesztője, a szabadság éltető levegője, míg az abszolutizmus és a zsarnokság a reformáció ősi ellensége.

Tarnóczy Lajos.

(Folyt. köv.)

Apróbb közlemények.

Lelkészköri gyűlés Szalárdon. A hegyközberettyóvölgyi lelkészi kör július hó 22-én értekezletet tartott Szalárdon, melynek keretében a vendégszerető házigazdát Surányi Lajos lelkész 40 éves szalárdi lelkészi jubileuma alkalmával szeretettel ünnepelte. Tarnóczy Lajos alelnök üdvözölte szép szavakkal a jubilánst, mint aki a kartársi érzés, testvéri szeretet, összetartás incarnatioja, egy ideális világnézetnek csodálatos hordozója, egy letűnt kornak, egy félretolt világnézetnek képviselője, ki a baráti érzés szent tűzét áldozatok árán is mindig fenntartotta és a mi szívünkbe is elplántálta szent örökségként. Surányi Lajos jubiláns lelkésztestvérünk meghatottan mond köszönetet a szívből fakadó, őszinte üdvözléséért és igéri, hogy ezt a testvéri érzést s a lelkesedés szent tűzét, melyet jó szülei és az alma mater gyújtottak fel szívében, élte utolsó leheletéig, szíve utolsó dobbanásáig ápolni fogja közöttünk. A szeretet és béke apostola volt ő egész életén keresztül és boldogan állapítja meg, hogy szeretete a viszonzó szeretet ébresztette keltette fel lelkésztestvérségei és barátai szívében s azt az értékes ezüst serleget, mellyel barátai 40 éves jubileuma alkalmával megajándékozták, halála után a hegyközberettyóvölgyi egyházközség tulajdonába megy át. Lelkészköriünk megindult szívvel fogadja a szeretet apostola ajkáról elhangzó beszédet, a nemes szép adományért hálás köszönetet mondva, Isten áldását kéri, a melegszívű, ideális gondolkodású, őszinte lelkületű s mindnyájunkat egyformán szerető jubilánsra. Tárgyalatott a lelkész nyugdíj-intézetünk és az özvegy-árva-gyámintézet ügye. Értekezletünk sajnálattal vette tudomásul, hogy Sulyok István püspök, előadó akadályozva van a megjelenésben, hálás köszönettel fogadja az értekezlet tagjai

iránt levelében kifejezett meleg kartársi szeretét és a jókívánságokat. Sulyok István püspök helyett alelnökünk Tarnóczy Lajos ismertette lelkész nyugdíjintézet és az özvegy-árva-gyámintézet ügyét. Értekezletünk kimondja, hogy felir sürgősen főhatóságunkhoz, hogy a lelkész nyugdíjintézet haladéktalanul az egyh.-kerület megalakulásától függetlenül is, — felállíttassék és funkcióba lépjen közegyházi érdekből is. Az egyházmegyei árva-gyámintézet elszámolása a Magyarországon maradt lelkészekkel sürgősen megejtessék s az elszámolás megtörténte után legkésőbb 1925 január 1-én az új tagok részére is megnyitassák. A R. L. E. megalakítására nézve kimondja értekezletünk, hogy a lelkészeknek egy szerves testté egyesítése, a vallásos öntudat felébresztése, az egyház felvirágoztatása érdekében az egyesület mielőbb felállítandó legyen s abba a hegyközberettyóvölgyi lelkészi kör tagjai belépnek. — A Lelkészköriünk a levitaképzést megszüntetendőnek tartja, s a lelkészi állás méltósága, az egyetemes egyház a vallás érdekében is kárhoztatja és olyan javaslatot tesz, hogy Nagyváradon a tanítónőképzőben a theologiai főiskola I. évfolyama nyitassék meg s tanároknak egyelőre kéressenek fel munkásságukkal érdemeket szerzett lelkészek és világiak s egyh. főhatóságunk az anyagi hozzájárulást a kormánytól eszközölje ki. Több kisebb dolog elintézése után, miután Barcsa Mihály lelkésztestvérünk szíves meghívása folytán a legközelebbi értekezlet helyéül Siter jelöltetett ki, alelnök az értekezletet berekesztette s mi jubilánsunknak voltunk kedvesen látott vendégei az esti órákig.

Egy új selyem-palást elsőrendű minőségben, 28 cm. széles finom moaré-selyem szegéllyel, „ORLE” kivitelben, készpénzfizetés ellenében, nyolcezer Lei szabott árért, középtermetre alkalmas szabással, eladó. Hol? Megtudható ezen lap szerkesztőjénél.

Kimutatás a befizetett tagsági díjakról: Az 1923. évi kongresszus óta tagsági díjakat fizettek, illetve hivatalos lapunkra előfizettek 1923. évre: Ferencz J. Komolló 60, Bartha L. S. Magyarós 60, Czeglédi János 60, Thamó L. Sz. Tamásfalva 30, Hideg J. Szörce 60, Tőkés J. Málnás 30, Mátéka J. Bürgesd 30, Kovács Zs. Diósd 60, Kádár I. Kraszna 60, Szilágyi J. Lecsmer 60, Székely S. Sz.-főkeresztur 60, Ifj. Borbély S. S. Ujlak 60, Jakab Viktor 60, Fodor B. Sz. Balla 60, Váncza János 60, Kovács A. Sz. Nagyfalva 60, Sallay L. Perecsen 60, Csompó András 60, Málnási Sándor 60, Bartha M. H. Nádasd 60, Sipos E. Kusaly 60, Kósa B. Sz. Ardó 60, Tötös György 60, dr Tapsony Endre 60 Lei. [Folytatjuk.]